Mr. DIRK DONKER CURTIUS over het ontwerp van kieswet.

III.

De heer DONKER verklaart vervolgens: »In deze Kamer is eene min»derheid: ik stel »er eene *eer* in, »daartoe te behooren." Ziedaar eene zonderlinge verklaring. Wij begrijpen, dat men er eene eer in stelt en er zich op beroemt tot een stelsel te behooren of aan een beginsel getrouw te blijven, ofschoon dat stelsel of dat beginsel, het stelsel of beginsel der minderheid zij, maar wij zien volstrekt niet in wat *eervols* er in steekt, zich op een standpunt te isoleren en tot eene individuele minderheid op te werpen, waarvan men zelf erkennen moet, dat zij — dat is, de minderheid ik — den mond niet kan open doen zonder gevaar te loopen, van *regt* en *links* te kwetsen. Wij zouden er geen verwijt in zien, wanneer men zeide, dat iemand de eenige was, die het met zich zelven eens was, maar het is, dunkt ons, toch wat al te aanmatigend te zeggen: »Ik stel er eene »*eer* in, dat ik, DONKER, het eenige lid der Kamer ben die het met den heer DONKER eens is."

Na zich zelven aldus als eene partij in de Kamer geconstitueerd te hebben, onder den titel van: »Wij *oude* liberalen," toont de heer DONKER aan, wie eigenlijk de reactionnairen der kamer zijn. De reactionnairen der kamer zijn dergelijke leden, als een heer DULLERT, HEEMSKERK, VAN ZUYLEN, DE MAN, STORM, enz. enz., om kort te gaan, allen die gelooven in THORBECKE- VAN ROSENTHAL, in plaats van in DONKER- DE KEMPENAER. De heer DONKER had het zeker meer consequent, meer *staatsmanachtig* gevonden, wanneer die leden, die het beginsel van het burgerzinnig kabinet het meest standvastig en aanhoudend bestreden hadden, thans, nu hun beginsel en stelsel van regeren aan de regering was gekomen, van batterij waren veranderd en, met de burgerzinnige, het gebouw hadden omver gehaald dat zij hadden helpen grondvesten, en het gebouw weder op hadden gebouwd, dat zij hadden helpen omver halen? — De minister van Binnenlandsche Zaken stelde al het ongerijmde dezer aanmerking in het licht, toen hij zeide: »Ik heb in de discussie op nieuw een verschijnsel opgemerkt waarover ik welligt, indien ik gisteren, indien ik eergisteren aan het woord ware gekomen, mij genoopt zou hebben gevonden een woord te zeggen. Ieder zegt: in den zoogenaamden constitutionelen regeringsvorm is medewerking van de vertegenwoordiging met het gouvernement volstrekte behoefte. Is het echter niet in deze discussie op nieuw gebleken, dat zoodanige medewerking, zoodra zij begint zich te vertoonen, aan verwijt, om niet te zeggen aan heftige aanvallen ten doel staat?"

Terwijl dit onderwerp thans hier ter sprake komt, moeten wij bij deze gelegenheid over dit zoogenaamde verwijt eene opmerking maken, die het ons verwondert, dat men niet reeds lang gemaakt heeft. Van welken kant komt het verwijt van ministerialisme *quand même*? Juist van den kant van hen, die, in tegenovergestelden zin, hetzelfde doen, wat zij aan de ministerieëlen verwijten. Bestaat er dus aan de zijde van hen, die zich aan het ministerie aansluiten, ministerialisme *quand même*, dan bestaat evenzeer aan de zijde van hen, die zich tegenover het ministerie in oppositie stellen, anti-ministerialisme *quand même*. De stoot zou dan hem, welke dien toebragt, ten minste evenzeer wonden, als hem, tegen wien zij gerigt was.

Maar de gansche voorstelling is onjuist, want zoowel ministerialisme als oppositie *quand même* zijn alleen denkbaar, wanneer men zich blindelings of willekeurig aan een ministerie of eene oppositie zonder stelsel aansluit, terwijl hier, waar de oppositie wel degelijk beweert, zich tegen een heilloos en verderfelijk stelsel en beginsel van regeren te opponeren, juist daardoor bewezen wordt, dat de ministerieële partij volstrekt niet blindelings aan eenen stelselloozen invloed gehoorzaamt, maar een stelsel en een beginsel van regeren verdedigt, hetzelfde dat de oppositie bekampt. De heer DONKER, de heer GROEN en de heer VAN HALL — wij noemen hier de drie meest op den voorgrond komende minderheden der Kamer — herhalen telkens, dat het niet tegen *personen*, maar tegen *zaken* is dat zij oorlog voeren, dat zij het ministerie aanvallen, omdat naar hun inzigt, het ministerieël regeringssysteem voor het land noodlottig is. Welnu, antwoordt de ministerieële partij met volle regt, juist die zaak, die gij bestrijdt, verdedigen wij, omdat zij *onze* zaak is; wij sluiten ons aan het inzigt der regering, aan haar systeem aan, omdat het *ons* inzigt, *ons* systeem is, omdat wat volgens uwe meening voor het land noodlottig is, naar onze meening het eenig middel, de eenige ware weg, is om het land te regenereren.

Het verwijt van ministerieël te zijn en het zich laten bangmaken door het verwijt van ministerieël te zijn, is een bewijs van weinig politieke ontwikkeling. Als het stelsel, dat tot nu toe het stelsel der oppositie was, het stelsel der regering is geworden, als het beginsel dat tot nu toe streefde meerderheid te zijn, de meerderheid heeft verkregen, dan is daardoor de partij der oppositie tevens geworden de ministeriële partij. Zou het niet het toppunt van ongerijmdheid zijn, te eischen dat eene partij, die jaren lang gestreefd had, haar beginsel tot het beginsel van regering te maken, op hetzelfde oogenblik, waarop zij de overwinning behaalde en de regering opnam, zich tegen haar eigen beginsel keerde, al hare sympathiën verloochende en in een verbond trad met hare antipathiën? De constitutioneele partij streed eenen langen en hardnekkigen strijd tegen burgerzin en tegen behoud, en nu verbaast men zich en verwijt haar op de bitterste wijze, dat zij, na burgerzin en behoud overwonnen te hebben, haar geloof niet verzaakt en niet onder de banieren van burgerzin en behoud dienst neemt, om de constitutioneele partij, weder onder den voet te helpen brengen. Zouden, wanneer wij een ministerie GROEN, DONKER of VAN HALL hadden, de heeren GROEN, DONKER en VAN HALL het, op hunne beurt niet zeer onredelijk vinden, wanneer zij die zich aan hunne stelsels hadden aangesloten, hen ondersteund en met hen gestreden hadden, hen, zoodra zij aan de regering kwamen, afvielen en plaats namen in de gelederen hunner bestrijders, om alles aan te vallen, wat zij het ijverigst verdedigd, alles te verdedigen, wat zij het heftigst aangevallen hadden?

De heftige tegenstand, welken het tegenwoordig ministerie van den kant zijner oude antagonisten ondervindt, is het beste bewijs, dat het aan de beginselen is getrouw gebleven, die het voorop zette, toen het stond waar thans de antagonisten staan; in de rijen der oppositie. Wanneer de constitutioneele partij zich aan het ministerie aansluit, doet zij derhalve niets dan wat consequent en beginselmatig is. Zij zet het begonnen werk voort; zij is in het tweede tijdperk getreden, wanneer de volwassene en gelouterde theorie eischt ten uitvoer gelegd te worden. Eenheid en zamenwerking zijn niet minder noodzakelijk om het huis op te bouwen, dan om een bestek te helpen maken. Zoolang het ministerie de banier der constitutioneele regering omhoog heft, zullen zij, die steeds voor de constitutioneele regering gekampt hebben, er evenzeer eer in stellen de *ministeriële* partij te zijn, als zij vroeger er eene eer in stelden, de *oppositie* te zijn. De soldaten zullen aan de leiders trouw blijven, zoolang de leiders aan de soldaten trouw zullen blijven, en wij rekenen er op, dat, zoo ooit de constitutioneele partij ophoudt tevens de ministeriële partij te zijn, dit alleen dan wezen zal, wanneer de leiders der constitutioneele partij, tevens zullen hebben opgehouden, de ministers te zijn.

Buitenlandsche Berigten.

TURKIJE.

Het Weener dagblad van *Lloyd* deelt in een berigt uit Semlin van 19 juni de volgende bijzonderheden mede aangaande den onlangs vermelden opstand in Bulgarije:

»Den 15den dezer hebben de Bulgaren de vesting Belgradcicza aangetast; zij werden echter met een verlies van omstreeks vijftig man door de Turksche bezetting afgeslagen. Niettegenstaande dezen tegenspoed breidt de opstand zich steeds uit; echter ontbreekt het den opstandelingen aan wapenen, weshalve het aan de geregelde Turksche troepen niet veel moeite kan kosten hen te verstrooijen. Als hoofdleider van den opstand word een zekere *Rascha* genoemd; als voorname oorzaak van denzelve worden, even als in Bosnie, knevelarijen en onregtvaardige handelingen der mindere Turksche ambtenaren opgegeven. Gelijk in Trawnik aan den onlangs overleden *Tahir Pacha*, zoo heeft men het in Bulgarije aan *Zia Pacha* van Weddin te danken, dat er niet reeds stroomen bloeds vergoten zijn. *Zia Pacha* tracht uit menschlievendheid den opstand tegen te gaan, zendt parlementairs aan de ontevredene Bulgaren, straft de willekeur der ambtenaren, en laat geen middel onbeproefd om de misleide Bulgaren van het denkbeeld van eenen strijd tegen Turkije terug te brengen en de rust te herstellen. Inderdaad hebben de Bulgaren voor het tegenwoordige ook weinig reden tot ontevredenheid tegen de regering, die het mogelijke voor hen doet. Hun schoolwezen heeft een te voren ongekenden bloei bereikt, en in het kerkelijke zijn zij geheel vrij; zelfs heeft de Sultan hen vergund, dat zij hunne bisschoppen naar goedvinden uit hun eigen midden mogen verkiezen. De vorst van Servie *Kara-Giorgiewicz* is over dezen opstand zeer ontevreden. — Volgens een zoo het schijnt zeer overdreven berigt van een Grieksch dagblad, zouden omstreeks 200 dorpen in Bulgarije, met 40,000 weerbare mannen, de vaan des opstands hebben opgestoken, en zou Bulgarije bijna geheel van Turksche troepen ontbloot zijn, daar *Omer Pacha* met het grootste gedeelte der beschikbare magt naar Bosnië getrokken was. Ook zoude naauwelijks een tiende gedeelte der bevolking van Bulgarije uit Tur-

ken bestaan. De Bulgaren zijn Slavoniers, en behooren tot den Illyrischen taalstam; van daar de belangstelling die de Zuid-Slavonische bladen voor hunne zaak aan den dag leggen,"

Volgens een berigt uit Semlin van den 21sten waren de hoofden van den Bulgaarschen opstand te Belgradcioza met een Turkschen commissaris bijeengekomen om hunne grieven te doen kennen. Daar hunne vorderingen zeer matig waren, vleide men zich dat de rust spoedig door eene gewenschte schikking hersteld zoude worden.

DUITSCHLAND.

Frankfort, *28 juni.* De aftreding van den Groothertogelijk Hessischen minister *Jaup* is thans officiëel; *Jaup* heeft zijne demissie ingediend, en de Groothertog heeft dit ontslag op eene voor dien staatsman hoogst vereerende wijze aangenomen. De heer *Jaup* wordt in het ministerie door den heer *van Dalwigk*, de tegenwoordige gevolmagtigde van het Groothertogdom Hessen op het congres te Frankfort, vervangen. De spoedige uittreding van het Groothertogdom uit de Pruisisch Duitsche Unie is thans zeker.

— De mannen der linkerzijde, die onlangs te Brunswijk aanwezig waren, hebben besloten tot het vormen van eene algemeene Duitsche drukpers-vereeniging, welker comité haar verblijf in Bremen zal houden en welker bestemming is de onderscheidene democratische persen zooveel mogelijk te ondersteunen en voor hare uitbreiding zorg te dragen. Ieder, die eene dagelijksche bijdrage van 1 thl geeft, kan lid der vereeniging worden.

Hamburg, *26 juni.* Volgens berigten uit Stokholm heeft de Koning van Zweden, bij gelegenheid van het huwelijk van den kroonprins, een fonds gesticht, dat naar de kroonprinses *Louise* genoemd is, en waaruit jaarlijks op den 19den juni, aan brave meisjes in de hoofdstad eene zekere som als huwelijksgift zal worden uitgekeerd.

Berlijn, *28 juni.* In de zitting van het voorloopige vorsten-collegie, op heden, werden in behandeling genomen: 1o. Een voorstel nopens de staats-burgerwacht der Unie, dat naar eene commissie tot onderzoek verzonden werd. 2o. Eenige mededeelingen van enkele regeringen der Unie. En 3o. Het berigt over de toekomstige instelling van het scheids-gerigt der Unie.

— Gisteren had de hier aanwezige Deensche gevolmagtigde eene conferentie met den minister *von Schleinitz*, welke twee uren duurde, doch, naar men zegt, tot niets geleid heeft.

ENGELAND.

Londen, *29 juni.* Uit Holland zijn in den loop dezer week aanzienlijke hoeveelheden goud aangevoerd; men is nog meer wachtende.

— Er zijn berigten uit Bombay tot 25 mei ontvangen, die van bijkans niets anders gewagen dan van een ontzettend ongeluk te Benares voorgevallen, waar een 30tal met 3000 vaten buskruid geladen schuiten eenklaps in de lucht zijn gesprongen, waardoor niet minder dan 1200 menschen gedood of deerlijk verminkt en een groot aantal huizen vernield werden.

— J.l. donderdag avond te half 7 ure, in den oogenblik toen Koningin *Victoria* van een bezoek bij den hertog *van Cambridge* in Piccadilly naar het Buckingham-paleis terugkeerde, trad een welgekleed heer naar het rijtuig (waarin zij zich met hare kinderen en de burggravin *Jocelyn* bevond) en gaf haar met zijn wandelstok een zoo zwaren slag op het hoofd, dat zij geheel overzijde helde. De kracht van dien slag werd echter gebroken door den hoed der Koningin, die er gedeeltelijk door verscheurd werd. De Koningin heeft persoonlijk geenerlei letsel van belang bij dien aanslag geleden; zij kreeg een schram aan het voorhoofd en de wang. De bedrijver daarvan is terstond gearresteerd en slechts met groote moeite heeft de politie hem weten te beveiligen tegen de woede der talrijk aanwezige menigte.

Terstond heeft de voorloopige instructie in deze zaak plaats gehad. De schuldige is zekere *Robert Pate*, voormalig luitenant bij het 10de regiment huzaren, iemand van omstreeks 40jarigen ouderdom. Zijn vader is een rijk grondeigenaar, en voormaals aanzienlijk graanhandelaar, te Wiesbach in Cambridgeshire. Het wapen, waarmede hij den slag aan de Koningin heeft toegebragt, is een dun rottingje van 2 voet 2 duim lengte en nog geene drie oncen wegende. Vooralsnog heeft hij geweigerd op te geven wat hem tot die onverklaarbare daad kan aangedreven hebben; bovendien schijnt hij al zijne verstandelijke vermogens ten volle te bezitten. Gisteren is hij naar de gevangenis van Pentonville gebragt en de voortzetting van het verhoor is tot aanstaanden vrijdag uitgesteld.

Een der personen, die *Robert Pate* omringden, gaf hem een zoo geduchten vuistslag in het aangezigt, dat hij er eene sterke neusbloeding van kreeg. Voor den inspecteur van politie der wijk gebragt zijnde, vroeg men hem wat hij op de tegen hem door getuigen ingebragte beschuldiging had te zeggen: hij antwoordde, dat men hem niet bewijzen kon, of hij het hoofd dan wel den hoed van H. M. getroffen had.

Bij visitatie bleek, dat *Pate* niets bij zich had dan twee sleutels, een zakmes en een zakdoek; men vond wapenen, geld noch brieven bij hem.

Het feit waaraan *Robert Pate* zich zich heeft schuldig gemaakt is, bij eene in 1842 aangenomen parlementsacte, strafbaar verklaard met deportatie, of met geesseling en langdurige gevangenisstraf.

In den avond, na den aanslag, bezocht de Koningin den Coventgarden-schouwburg, waar hare verschijning de aanleiding was tot de levendigste demonstratiën van loyauteit van de zijde des publieks. *God save the Queen* werd oogenblikkelijk gezongen, waarbij alle aanwezigen opstonden en elk couplet met donderende hoeras beantwoordden.

— In het lagerhuis werd op gisteren door lord *John Russell* kennis gegeven van de beleediging, die der koningin aangedaan is geworden. Hij sprak daarbij van de algemeene sympathie, welke bij deze gelegenheid voor H. M. is aan den dag gelegd, welke kennisgeving het Huis met gejuich ontving. Daarna werd de discussie over de motie van den heer *Roebuck* hervat. De heer *Cockburn* trachtte te betoogen, dat het voor de heeren *Finlay* en *Pacifico* onmogelijk geweest was voldoening van de Grieksche overheden te erlangen; de regtbanken hadden voor hen niet opengestaan. Lord *Palmerston's* algemeene politiek is lofwaardig; hij bemoeide zich alleen met zaken waarin hij geroepen werd, of wanneer er eene wettige aanleiding toe bestond, terwijl hij alsdan de monarchen aanspoorde om bij tijds wijze concessiën aan hunne onderdanen te doen, en de verbitterde natien aanried, naar de lessen der gematigdheid te luisteren. De heer *Walpole* wederlegde den vorigen spreker en wees er op, dat deze alleen van personen gewaagd had, maar de nationale quaestie der eilandjes Cervi en Sapienza met stilzwijgen voorbijgegaan was; in deze quaestie juist had lord *Palmerston* de verdragen geschonden en den vrede met de overige mogendheden in gevaar gesteld. En wat de personen aangaat, het volkenregt verbiedt eigenmagtige handeling, dan op de uitdrukkelijke weigering van een gouvernement om genoegdoening te verleenen, of bij ongegrond uitstellen van de regtsbedeeling, of bij eene blijkbaar partijdige uitspraak; nu is echter geene dier uitzonderingen op de heeren *Finlay* en *Pacifico* toepasselijk. Spreker besloot zijne rede met eene vergelijking tusschen lord *Palmerston* en lord *Aberdeen*; is de eerste aan het bewind, dan heerscht overal onrust en spanning en Engeland is in onmin met de geheele wereld; staat daarentegen de andere aan het hoofd van het departement van buitenlandsche zaken, dan is de wereld in vrede en Engeland wordt allerwege geëerd en bemind. De heer *Cobden* verwonderde zich, dat er geen ander middel zou zijn om de nietige punten, waaruit het geschil ontstaan is, te regelen, dan door 15 oorlogschepen te zenden. Eert nam lord *Palmerston* de bemiddeling van Frankrijk aan en daarop bediende hij zich van geweld; zulk een gedrag kon spreker niet begrijpen. Het gevolg was, dat Engeland eene vernedering van Frankrijk en eene beleediging van Rusland ondergaan heeft. Sir *Robert Peel* verklaarde, dat hij, ofschoon geen voorstander van de Grieksche regering, echter lord *Palmerstons* gedrag in de Grieksche quaestie niet kon goedkeuren, want Engelands eer en waardigheid had daarbij schade geleden. Hij gaf toe dat de vorderingen jegens Griekenland regtmatig waren, maar hij hield vol dat zij hadden kunnen geregeld worden, door gebruik te maken van Frankrijks bemiddeling. Spreker gispte de handelwijze der regering ten aanzien van Frankrijk. Hij zou tegen de motie stemmen. Lord *John Russell* poogde in eene korte rede de tegen Engeland aangevoerde beschuldigingen te wederleggen, en de heer *d' Israeli* herhaalde verschillende argumenten, welke andere redenaren van van de oppositie partij reeds hadden aangevoerd.

Daarna ter stemming overgegaan zijnde, werd de motie van den heer *Roebuck*, strekkende om het gedrag der regering in de Grieksche quaestie goed te keuren, aangenomen met 310 tegen 264 stemmen, zoodat het gouvernement eene meerderheid van 46 stemmen verwierf. Het huis ging te 4 ure in den nacht uiteen.

FRANKRIJK.

Parijs, *28 juni.* In de zitting der Wetgevende Vergadering viel op heden weinig belangrijks voor. Na eene korte discussie werd met 435 tegen 156 stemmen het wetsontwerp aangenomen, waarbij, ingevolge het op gisteren voorgestelde amendement, heden almede aangenomen, een crediet van 15000 fr. werd toegestaan voor de enquête betrekkelijk de wet op de sterke dranken. Vervolgens was aan de orde het vervolg van de tweede beraadslaging over het voorstel des heeren *de St. Priest* tot het te keer gaan van den woeker. De heer *de St. Priest* verdedigde zijn voorstel tegen de aanmerkingen bij de eerste lezing daarop gemaakt, waarop de heer *Lherbette*, ofschoon hulde doende aan de goede bedoelingen waarmede het voorstel gedaan was, er de vermoedelijk verkeerde gevolgen van deed uitkomen. Daarna deed de *minister van Binnenlandsche zaken* eene motie van orde, strekkende om de vergadering te doen bepalen dat de wet op de maires, op aanstaanden donderdag zou behandeld worden. De heeren *de Laroche Jacquelein*, *de Vatimesnil* en *Raudot* verklaarden zich met hevigheid daartegen, waarna het voorstel des ministers door de vergadering verworpen werd. De ministers verlieten onmiddellijk na dit besluit der vergadering hunne plaatsen en verwijderden zich, te midden van de algemeene opgewondenheid der Kamer. Hierna hield men zich nog eenige oogenblikken bezig met het voorstel des heeren *de St. Priest*; de discussiën leverden echter niets wetenswaardigs op en werden niet tot een einde gebragt. Het vervolg der beraadslagingen werd bepaald op morgen.

— De gezanten der Vereenigde Staten en van Spanje hebben heden eene langdurende conferentie gehad met den heer *Lahitte*, minister van Buitenlandsche Zaken.

— Bij den heer *Ach. Fould* had dezer dagen eene vereeniging plaats van de voornaamste financiers, ten einde den financiëelen toestand des lands te onderzoeken. De heer *Fould* kondigde aan, dat de opbrengst der belastingen steeds vermeerderende was. Nopens de quaestie eener leening was men algemeen van gevoelen, dat deze voor alsnog onnoodig was, en dat men gerustelijk daarmede tot het volgend jaar kon wachten.

— Het schijnt, dat de onderhandelingen tusschen den Paus en de HH. *Rothschild*, nopens het laatste gedeelte van de nieuwe Romeinsche leening, nog tot niets geleid hebben. De Paus weigert, naar men zegt, aan de HH. *Rothschild* de voorregten toe te staan, welke zij voor hunne in den Romeinschen Staat aanwezige geloofsgenooten eischen.

— Te Toulon waren bij de tijding van het ontdekken der zamenzwering te Oran eenige voorzorgsmaatregelen genomen, daar men zeide, dat zij te Toulon vertakkingen had. De ijverigste nasporingen der justitie hebben echter geen enkel spoor van zamenzwering aldaar doen ontdekken.

— Te Rome werd veel gesproken van eene reis, welke de Paus eerlang zoude ondernemen. Sommigen wilden zelfs weten, dat de Paus zijne reis tot Parijs en Weenen zoude uitstrekken. Zoo er al iets waars aan dit gerucht is, mag men toch stellig aannemen, dat die reis zich binnen de grenzen van den Kerkelijken Staat zal beperken.

Het bevestigt zich, volgens brieven uit Florence, dat de president van den raad, de heer *Baldasseroni*, naar Weenen bij den groothertog is geroepen, met het eenige doel om zich met het Oostenrijksche bewind te verstaan nopens den aanleg der spoorwegen in Italië.

Parijs, *29 juni.* In de zitting der Wetgevende Vergadering op heden, was aan de orde de voortzetting der beraadslagingen over het voorstel des heeren *de St. Priest* betreffende den woeker. De 5 eerste artikelen zijn aangenomen. De heer *de Chasseloup Laubat* diende het rapport der commissie in, belast met het onderzoek van het wetsontwerp op het zegel en de chatie door dagbladen te stellen. De *minister van finantiën* heeft een wetsontwerp ingediend, op de koloniale schadeloosstellingen; verzending naar de commissie voor het budget. Daarna werd in de vergadering bekend, dat in het Lagerhuis de motie van den heer *Roebuck* was gestemd, en dat daarbij de gedragslijn, door het ministerie gevolgd, werd goedgekeurd.

— Gedurende den laatsten tijd heeft er te Parijs eene levendige beweging van koeriers plaats gehad, terwijl tusschen de uitgewekenen in Zwitserland en Londen eene drukke briefwisseling plaats greep. Door het committé in deze hoofdstad is bevel gegeven tot het onmiddellijk reorganiseren van de geheime genootschappen. De regering houdt zich bestendig op de hoogte van al die handelingen. Al de personen om hunne socialistische denkbeelden berucht, zijn bij haar bekend.

— Heden is het dagblad *le Siècle* op den post en aan de buraux in beslag genomen.

Binnenlandsche Berigten.

Arnhem, *3 juli.* Heden werd alhier uit Rozendaal aangebragt de 16jarige *M. W.* beschuldigd van aldaar de woning van haren meester te hebben in brand gestoken. In tijds werd de brand ontdekt en gebluscht.

— Op den 26sten dezer is te Angeren over boord gevallen de schippersknecht *H. Kuster.* Gisteren werd het lijk hier opgehaald en aan de bedroefde betrekkingen afgegeven.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van zaturdag 29 juni.

De beraadslagingen over de scheepvaartwetten worden voortgezet.

De heer *v. Rijckevorsel* heeft het eerst het woord en voert in eene belangrijke en zeer uitvoerige rede o. a. het volgende aan: Hij is onwrikbaar bevestigd in zijne overtuiging voor de wet. De handel verlangt geene bescherming, maar alleen vrijheid om zich te kunnen bewegen; de handel verlangt wel opheffing van hinderpalen maar niet prohibitie of monopolie. Het bescherming-stelsel is voor ons land hoogst nadeelig. De bescherming aan de O. I. vaart wil hij niet eensklaps ontnomen hebben, maar toch is het goed, dat de rederijen zich van lieverlede gewennen aan het denkbeeld van concurrentie. Hij wijst daarbij op de uitbreiding van onze koopvaardijvloot, die genoegzaam het dubbel voor onze behoefte te groot is; ook uit dat oogpunt is eene afleiding en openstelling van de gelegenheid tot het bezigen van die vloot tot andere einden, hoogst wenschelijk; het blijkt dan ook, dat onze reeders reeds andere uitwegen zoeken en gevonden hebben ten gevolge van de opheffing der Engelsche navigatie-acte. Hij beantwoordt meer bepaaldelijk de voornaamste stellingen, door den heer *v. Hall* tegen de wetten aangevoerd. Hij bestrijdt het denkbeeld om onze handelswetgeving, in stede van door wetten, door tractaten te regelen; hij wederlegt in vele opzigten, de door dien spreker aangevoerde cijfers. Hij wil geene kunstmatige algemeene wetgeving bij tractaten, maar eenvormigheid en vastheid. Juist het betoog, dat onze

scheepvaart zou achteruitgegaan zijn in vergelijking met die van andere natiën, noopt te meer niet langer vast te houden aan het bescherming-stelsel, maar naar andere middelen en uitwegen om te zien. Onze scheepvaart heeft bovendien veel voor boven andere; want ten gevolge van de constructie en bemanning onzer schepen, genieten zij schier overal de voorkeur boven andere, door hunne deugdzaamheid en zorg voor de equipage, wijze van lading, enz. Uit dien hoofde is de vrees voor concurrentie niet zoo groot. Evenwel, moet men niet op eens alle protectie ontnemen, maar als het tij verloopen is moet men de bakens verzetten; door energie, geestkracht en ondernemings-geest, vlijt en zuinigheid moet men de baan der concurrentie blijven betreden; een der grootste scheepsbouwers, de heer *Fop Smit* aan de Kinderdijk, heeft zijne onvoorwaardelijke adhaesie aan de wetten gegeven, waarom? omdat hij door energie en krachtsontwikkeling zich in staat gevoelt de concurrentie te weerstaan, even als dit steeds het geval was bij den overleden chef van het huis *Hoboken*. Hij betwijfelt of voor eenige jaren geleden van het huis *Hoboken* een adres tegen deze wetten zou zijn ingediend. Hij wijst wijders op de reeds achtereenvolgens plaats gehad hebbende vermindering der vrachten van de handelmaatschappij die eerst *f* 180 nu gemiddeld slechts *f* 120 à *f* 115 bedragen. De prikkel der concurrentie zal een nieuw veld voor onze reederijen openen. Ja, ook bij aanneming der wetten, gaan onze reederijen, vooral de Trans-Atlantische, een moeijelijk tijdperk te gemoet, doch men zal zich juist daardoor genoopt gevoelen alle krachten in te spannen. — Vervolgens komt spr. in eene meer speciale beantwoording der bedenkingen door den heer *van Hall* aangevoerd, en hij eindigt met de plegtige verklaring dat hij niet dan na een rijp en gemoedelijk onderzoek van al wat tot de in behandeling zijnde vraagpunten in betrekking staat, is gekomen tot de overtuiging, welke hij heden ten voordeele der wet uitspreekt. Hij houdt zich verzekerd dat het nageslacht het tijdperk der aanneming van de voordragten zal zegenen.

De heer *Groen van Prinsterer*, erkennende geen deskundige te zijn, bepaalt zich bij de mededeeling van den indruk welken de discussiën op hem gemaakt hebben. Hij is niet op de hoogte van het onderwerp, zoodanig, dat hij met gerustheid zijne stem zou kunnen bepalen bij zulk eene vitale quaestie. Dat alles brengt hem tot het besluit dat eene enquête, of een uitstel onmisbaar is. Ten betooge daarvan ontwikkelt spr. breedvoerig de volgende vier stellingen, die hem tot uitstel of enquête nopen: 1o. het gouvernement zelf is niet op de hoogte van het onderwerp; 2o. de kamer en dit is het meest belangrijke, is evenmin op de hoogte van het onderwerp; 3o. het onderwerp is nog niet tot die rijpheid gekomen, dat het hier ter tafel had mogen worden gebragt; 4o. door de wijze, waarop men deze wetten heeft aangedreven, en ze wil doordrijven, brengt men op een materieel terrein over de revolutionaire staatkunde, en miskent men de eischen van een constitutioneel gouvernement. Niets zal hem er van terugbrengen om op al die gronden de wetten af te stemmen.

De heer *de Fremery* heeft, in eene rede vol becijferingen, zijne goedkeurende stem gemotiveerd en de bezwaren, vooral door den heer *van Hall* geopperd, beantwoord. In stede van achteruitgang in onze handelsbetrekkingen, ziet spr. en staaft hij dit door becijferingen, vooruitgang Hij levert te dien aanzien eene vergelijking van onzen handel met dien van andere staten en komt tot zeer bevredigende slotsommen, waaruit o. a. blijkt dat onze handel betrekkelijk $2\frac{1}{2}$ maal zoo groot is als de Engelsche; grooter is dan de geheele Fransche handel, en dat wij ons overigens ook met Amerika kunnen meten, vermits onze handel, volgens sprekers berekeningen, relatief 2/3 van den geheelen Amerikaanschen handel inneemt. Een land, dat nog in het bezit is van zulke uitkomsten en dat steeds vooruitgaat, behoeft dus niet te vreezen voor de toekomst, het kan het beschermingstelsel missen.

De heer *v. Hall* beantwoordt, zoo wel de redenen van den heer *v. Zuylen* als van de beide sprekers van heden; hij beweert, dat men zich bij de refutatie der door hem aangevoerde stellingen op een ander standpunt heeft geplaatst dan waarvan spreker is uitgegaan, en trekt uit dit alles de slotsom, dat eene enquête ten hoogste noodzakelijk is.

Maandag ochtend te elf ure voortzetting der beraadslagingen.

Mengelwerk.

Badplaatsen.

IV. ZEEBADEN.

Alvorens MÜHRY zijn voortreffelijk werk (*Over de zeebaden in het Norderneijer Zeebad*, Hannover 1836) uitgaf, plegden de zeebaden steeds slechts als koude baden beschouwd te worden en vergenoegde men zich met de kennis en het waarnemen der uitwerkselen, die gedurende het baden en onmiddellijk daarna plaats grepen. Zoo spraken alle schrijvers over dat onderwerp uitvoerig van zenuwschokking, beklemming, krampachtige ademhaling, huivering, zamentrekking der huid, enz.; verschijnselen welke door het bloote dompelen des ligchaams in een kouder en digter medium dan gewoonlijk, werden veroorzaakt. Zij wisten ook wel van eene onmiddellijk daarop volgende, in vermeerderde energie der levenskracht bestaande reactie, die in het organismus eene centrifugale beweging wekte en de vochten naar de huid dreef. De secondaire uitwerkselen echter, die zich gedurende een stelselmatig voortgezet gebruik der zeebaden achtereenvolgens voordoen, en van den heilzamen invloed dier baden op al de functiën des dierlijken levens getuigen, worden óf wel met stilzwijgen voorbijgegaan óf ter loops aangestipt. MÜHRY was de eerste die een nieuw standpunt koos en het oog vestigde op die veranderingen welke gedurende en na een verlengd gebruik der zeebaden in het ligchaamsgestel voorkomen.

Gelijk bij de stelselmatige aanwending van elk ander geneesmiddel, laten zich ook bij de zeebaden de uitwerkselen in twee klassen verdeelen. De eerste vertoonen zich op bemerkbare wijze en onafhankelijk van de in het kranke orgaan of in de gestoorde functie gebragte verandering; dit zijn de *physiologische* uitwerkselen, de symptomen des geneesmiddels. De anderen, meestal duister en veranderlijk, bestaan in de meer of minder heilzame, in het organismus te weeg gebragte veranderingen, en hebben eene meer of minder energische en onmiddellijke wijziging der ziekte ten gevolge; deze zijn de *therapeutische* uitwerkselen.

Wat nu de physiologische uitwerkselen der zeebaden aangaat, zoo kan men dezelve met betrekking tot den tijd hunner verschijning in tweederlei soort onderscheiden. Tot de eerste behooren die verschijnselen welke zich gedurende en na ieder bad voordoen, en waaraan men den naam van *onmiddellijke* uitwerkingen geeft, om ze te onderscheiden van die der tweede soort, welke zich eerst na een aanhoudend gebruik der baden vertoonen, en die vandaar, de *secondaire* of *consecutieve* uitwerkselen heeten. De eerste zijn een natuurlijk en onmiddellijk gevolg van den schok welken het zenuwstelsel bij de onderdompeling ondervindt, en die zich als een elektrieke vonk aan al de zenuwen mededeelt. Die verschijnselen verdwijnen spoedig, om zich bij een nieuw bad weder te vertoonen.

De andere bestaan in eene reeks van veranderingen, die zich ontwikkelen in de organen welke met de functiën der voeding in verband staan. De spijsvertering wordt beter, de eetlust levendiger, de ontlastingen worden ligter, de vroeger aangezwollen ingewanden en klieren verliezen onmerkbaar aan omvang: alle afscheidingen worden bevorderd, het gansche gestel wint aan kracht en energie.

Onmiddellijke uitwerkselen. Het eerste gevoel 't welk men bij eene plotselinge indompeling in zee ondervindt, is een met de temperatuur des waters in evenredigheid staande schok van het gansche zenuwstelsel, die zich door huivering, rilling of wezenlijke verkouding voordoet; de ademhaling wordt zwaar, afgebroken, bijna hijgend, de pols klein en gejaagd; de gansche oppervlakte des ligchaams verbleekt en vertoont een gerimpeld, gewoonlijk met den naam van »ganzenvel" bestempeld aanzien. Deze algemeene kramp wordt des te pijnlijker naar mate men langzamer en schoorvoetender te water gaat; en omgekeerd kan de gewoonte die onaangename aandoening geheel overwinnen, zoo dat men na een zeker aantal baden, schier niet meer dan eene ligte huivering en geringe beklemming gevoelt. Aldra wijken deze symptomen, de levenskrachten ontwaken weder, om den plotselijken en overrompelenden indruk te weerstaan, waarvoor zij aanvankelijk schenen te zwichten. De kramp houdt op, het gevoel van koude wijkt voor een gevoel van aangename warmte; het bloed 't welk naar de dieper gelegen vaten gevloeid was, herneemt zijne vroegere rigting weder, het vel wordt rooder, de pols normaal, de ademhaling natuurlijk en men gevoelt zich spoedig gesterkt en verkwikt.

Bij langer verwijl, echter, in het water, doet zich weldra eene tweede rilling gevoelen, die veel heviger is dan de eerste; armen en beenen worden zwaar en het gansche ligchaam mat en uitgeput. Op deze huivering volgt geene reactie; integendeel neemt het gevoel van koude nog toe, hoe langer het bad voortgezet wordt; de huid verbleekt weder en trekt zich zaam, alle deelen des ligchaams verliezen aan omvang, hetgeen b. v. het afvallen der ringen, die vast aan den vinger staken, bewijst; groote beklemming en rilling bemagtigt zich van geheel het ligchaam.

Deze verschijnselen zijn het gevolg van de aan het ligchaam ontnomen warmte, van het terugvloeijen des bloeds naar de dieper liggende vaten, en hoofdzakelijk van de hevigheid der zenuwschokking. Het aldus ontstane gevoel van koude houdt nog lang daarna aan en kan tot ongesteldheid aanleiding geven.

Verlaat men echter vóór deze tweede huivering het bad, en neemt men daarna eenige beweging of zorgt men althans dat men zich in geen kil vertrek verkoude; dan zal men zich ligter en sterker dan vroeger gevoelen en aldra eenen levendigen eetlust ondervinden.

Secondaire uitwerkselen. Daar de huid voor den indruk des zeewaters zeer gevoelig is, doet zich na het vierde of vijfde bad niet zelden een onaangenaam jeuken gevoelen, hetgeen inzonderheid des nachts bij de warmte van het bed toeneemt. Tevens vertoont zich vaak een kleine uitslag, die meestal den hals, de borst, den rug, zeer zelden het gezigt bedekt, en den vijfden of zesden dag afvalt.

Ook de functiën der spijsvertering worden door den invloed der zeebaden aangewakkerd. Zoo krijgen veel badende twee of drie dagen lang eene diarrhoea, welke zij gewoonlijk aan verkouding toeschrijven, terwijl zij niets anders dan een gevolg der eerste baden is; anderen daarentegen, die vroeger aan aanhoudende diarrhoeën leden, zien thans de ontlastingen schaarscher worden; sommigen zelfs krijgen verstoppingen, in welk geval het inwendig gebruik des zeewaters of eenig mineraalwaters raadzaam is. Bij alle badenden neemt de eetlust toe, bij velen zelfs zoo sterk, dat hij ziekelijk schijnt; anderen gevoelen zich na het bad sterk aangegrepen, en loopen gevaar van in onmagt te vallen, hetgeen bij zeer zwakke vrouwen somtijds voorkomt.

De meeste zieken klagen na het bad, over groote matheid, en meenen dat de baden hun veeleer schade dan nut doen, eene dwaling waarvan zij soms moeijelijk af te brengen zijn. Zeker is het dat zij eenen krachtigen invloed uitoefenen op den bloedsomloop, bij haemorrhoïden en menses.

Volgens MÜHRY, zouden ook eenige pijn en spanning in het onderlijf, geringe vermagering, overvloediger afscheiding der darmgassen en de afscheiding van een donkerker en troebeler water dan gewoonlijk, aanduidingen van de oplossende kracht der zeebaden wezen. Hunne heilzame werking blijkt ook aldra daaruit dat de maag het voedsel ligter verteert, de spanning en gevoeligheid des onderlijfs weder ophoudt, de ontlastingen regelmatig worden, de waterafscheiding vermeerderd wordt, en eindelijk de vroeger voorhanden aanzwellingen der klieren of verstoppingen der ingewanden zigtbaar afnemen.

Aldezenaar volgorder huns verschijnens opgenoemde teekenen, duren gewoonlijk tot aan het 20sten of zelfs het 28ste bad; dan vertoonen zich nog bepaalde symptomen, die de deelneming en reactie van het gansche gestel bewijzen, namelijk afwisselende koude en warmte, dorst, koortsachtig malaise. Het hoofdkarakter van al die verschijnselen is verschillend, naar gelang van de oorspronkelijke ziekte der badenden; nu eens zijn het gastrische teekenen, als kolieken, diarrhoeën, dan weder zijn zij van rheumatischen aard, als huidjeukte, steken, pijnlijkheid der deelen die vroeger de zetel des rheumatismus waren; eindelijk ook van krampachtigen aard, hetgeen inzonderheid bij hysterische of bij andere zenuwkwalen het geval is.

De gemiddelde temperatuur des zeewaters gedurende het bad saisoen (13—15 graden RÉAUMUR) rangschikt het zeebad, aan de Hollandsche, Belgische, Fransche, Engelsche en Duitsche kusten, onder de cathegorie der koude baden. De werking van zulk eene temperatuur op de tallooze over den omvang des ligchaams verbreide zenuwvlechten is min of meer sterk, naar gelang van de warmtegraad, de snelheid des onderdompelens, den leeftijd, het geslacht en de constitutie des badenden. De digtheid des waters maakt, dat in hetzelve het ligchaam sneller en sterker bekoelt dan in de lucht; met andere woorden: bij gelijke temperatuur schijnt het water kouder dan de lucht, omdat het ons met grooter gemakkelijkheid warmte ontneemt. Het zeewater bezit deze eigenschap bovendien in hoogere mate dan het rivierwater, wegens deszelfs grootere digtheid en voortdurende beweging, naardien door laatstgenoemde de steeds nieuw toestroomende golven eene nieuwe hoeveelheid warmte wegnemen. Daarentegen draagt de zilheid des zeewaters niet weinig bij tot bevordering dier reactie die na een omzigtig genomen zeebad nooit uitblijft. Daaruit is dan ook af te leiden welke heilzame uitwerkingen op het gansche gestel een dagelijksch en methodisch herhaald gebruik der zeebaden op den bloedsomloop en het zenuwgestel oefenen moet. »Niets, zeide reeds WHYTT, (*The use and abuse of seawater*, (London 1765) versterkt zoo zeer het zenuwgestel en zet aan alle vaten meer energie bij, dan het koude bad." En daarmede stemt de *Dictionnaire de Médecine* (article *Bains froids*) volkomen in, zeggende: »dat de koude baden, als zij eene gematigde reactie te weeg brengen, de constitutie versterken, terwijl zij de energie der organen verdubbelen, aan de weefsels eene grootere vastheid geven, de door de uitwaseming veroorzaakte verliezen tegengaan, de spijsverterings-werking verhoogen en, gevolgelijk, de middelen tot vernieuwing van krachten verligten."

Men weet dat alle weefsels die het menschelijk ligchaam bezit, met porositeit begaafd en dus tot inzuiging van vochten geschikt zijn; gevolgelijk dringen de ziltige bestanddeelen, welke zich in het zeewater bevinden, in den stroom van den bloedsomloop door, en oefenen op de dierlijke oeconomie hunne oplossende kracht uit. Zij wekken de vaten tot grooter energie op, en bevorderen den omloop der vochten in de organen; en zoo worden de hindernissen, die de zoogenaamde verstopping of aanzwelling veroorzaakte, verwijderd. Deze oplossende werking is vooral heilzaam wanneer het klierstelsel verbetering behoeft.

Wijders werkt de golfslag op het ligchaam der badenden gelijk eene *douche* of algemeene begieting; hij bevordert de inzuigingskracht der huid en noopt de peezen tot sterke zamentrekking om den plotselijken druk te weerstaan, die door de herhaalde stooten, inzonderheid bij sterken wind, op dezelve aandringt. De maat dier uitwerkselen staat, natuurlijk, in verband met de kracht der golven, eene omstandigheid, welke men wegens haren invloed op den duur des bads niet uit het oog mag verlieren.

De dampkringslucht dient niet alleen tot inademing door de longen, hare levenwekkende werking strekt zich ook uit tot de huid, en de schoone proe-

ven van FOURCAULT (1), BRESCHET en BECQUEREL (2) laten geen twijfel meer over aangaande de beduidende rol welke de inademing door de huid bij de bloedbereiding speelt.

Zoo zijn dan inderdaad de heilzame gevolgen niet te miskennen, welke uit eene zoo levendige werkzaamheid der bloedzuiverende huidwerking voor de gezondheid voortvloeijen moeten. Vele chronische ziekten hebben hare bron juist in eene aanhoudende verhindering der transpiratie en in de terugvoering van schadelijke bestanddeelen in den bloedsomloop; gelijk daarentegen de schaarschheid van klierziekten en tering onder de kustbewoners slechts aan die verhoogde onmerkbare uitwaseming toe te schrijven is.

Van daar dan ook dat in Engeland waar de invloed des klimaats op de gezondheid veel beter gewaardeerd wordt dan op het vaste land, schier ieder bemiddelde zich gedurende den zomer langer of korten tijd aan de kust ophoudt.

Door de geneesheeren van alle natiën wordt de zeelucht als een beproefd middel tegen tallooze krankheden geroemd en BUCHON gaat daarin zoo ver van te beweren dat, uitgezonderd bij gevestigde longtering, het inademen der zeelucht bij alle ziekten eenen gunstigen invloed oefenen moet (3).

Uitstapjes op zee, eindelijk, zijn van groot nut, niet alleen wegens de verstrooijing en het genoegen 't welk zij opleveren, maar ook omdat de zeeziekte zelve eene de vertering zeer bevorderlijke nawerking veroorzaakt.

De kennis der chemische bestanddeelen van het zeewater laat *a priori* besluiten, dat, als hetzelve onder den vorm van baden aangewend wordt, zijne werking op het menschelijke organismus gecompliceerd moet wezen, en de ervaring bevestigt dat het stelselmatig gebruik der zeebaden, gelijk boven gezegd, eene reeks van verschijnselen te weeg brengt welke tevens van derzelver tonische en oplossende kracht getuigen. Ziehier een, aan het werk van MUHRY ontleend overzigt van de verschillende aanwendingswijzen der zeebaden, naar gelang der verschillende te bereiken doeleinden; ingevolge waarvan het den arts gemakkelijk zal vallen eene keuze daaruit te doen, naar gelang van den aard der ziekte en de constitutie des lijders. De aanwendingswijzen der zeebaden zijn, namelijk, de volgende:

I. *Koude golfbaden*, dat is, baden in opene zee.

A. Eenvoudige golfbaden (welke men slechts in sommige gevallen door voorbereidingsbaden laat voorafgaan.)

B. Gewijzigde golfbaden. Men wijzigt namelijk

a. hunne *oplosssende* eigenschap: door langeren duur van het bad; door hetzelve tweemaal daags te herhalen; door het gelijktijdig inwendig gebruik van het zeewater, of van eenig ander oplossend mineraalwater, en eindelijk door de aanwending van purgeermiddelen.

b. Hunne opwekkende eigenschap neemt toe: door korter verwijl in het water; door dagelijks slechts eenmaal te baden, hetwelk men overigens kan afwisselen met regenbaden of *douches;* voorts door het inwendig gebruik van ijzer- bevattend water, en eindelijk door de aanwending der elektriciteit.

II. *Regenbaden.* Zij onderscheiden zich door hun prikkelende werking op het zenuwgestel, het zij ne

A. dat men ze *alleen* aanwende, of

B. *in verband* met andere baden.

III. *Stortbaden*, alleen, of gepaard met andere baden (met begietingen).

IV. *Douches.* Deze en de laatst voornoemde baden hebben eene gelijksoortige werking als de regenbaden.

V. *Warme zeebaden.*

A. Warme baden, in ongemengd zeewater;

B. Warme baden in gewijzigd zeewater, naar gelang men:

a. deszelfs *oplossende* werking verhoogt door bijvoeging van zwavel of iodium-praeparaten, van zeep of eene zekere hoeveelheid van zeezout en door het inwendig gebruik van oplossende middelen; of

b. zijne *opwekkende* eigenschap versterkt door toevoeging van ijzer-praeparaten, aromatische kruiden, en door het inwendig gebruik van tonische middelen.

VI. *Zeezandbaden.*

VII. *Het inwendig gebruik des zeewaters.*

(*Vervolg en slot hierna.*)

(1) *Mémoire lu à l'Académie de Méd. de Paris. Août* 1838.

(2) *Académie des Sciences de Paris.* Séance du 18 oct. 1841.

(3) *Practical observations concerning sea-bathing.* Londen 1848; bl. 245.

Advertentiën.

In twee veilingen, te houden ten overstaan van Mr. *W. H. TAAIJ*, Notaris te *Arnhem*, in het Logement *den Vergulden Arend* van den Heer *J. H. TEN CATE* aldaar, op Dingsdag 16 en 30 Julij 1850, des avonds te 7 ure, zullen in het openbaar worden verkocht de navolgende te *Arnhem* liggende panden:

1o. Een hecht, sterk en goed onderhouden HUIS, staande in de Oeverstraat, Wijk B No. 146, met BINNENPLAATS, daarover gelegen groot en ruim ACHTERHUIS, en annexe STAL, uitkomende in de Gortemakersteeg. Dadelijk bij den toeslag in gebruik te aanvaarden.

Het Huis bevat verschillende BOVEN- en BENEDENKAMERS, deels Behangen, Gestukadoord en voorzien van SCHOORSTEENEN, verschillende KASTEN en andere GEMAKKEN, twee KELDERS, enz. In de aan de plaats uitkomende KEUKEN bevinden zich een REGENBAK en zeer goede WELWATERSPOMP, en in het groot en ruim Achterhuis groote BENEDEN- en twee BOVENKAMERS en zeer ruim PAKHUIS of WERKPLAATS, voorts daaraan annexe kleine STAL.

Dit perceel is door stand, ligging en ruimte zeer geschikt voor verschillende affaires en kadastraal bekend, Sectie O, No. 1833 en 1831 groot 3 roeden 52 ellen. Het zal in massa en in perceelen, bij biljetten op te geven, worden geveild.

2o. Een Gebouw, waarin twee Woningen, liggende ter zijde en achter het huis van *M. HARMSEN*, aan de *Nieuwe Kraan*, met grooten daarachtergelegen TUIN, schietende tot aan den nieuwen Veerweg, langs welken weg, behoudens de goedkeuring van de Stedelijke Regering op de teekening, toegestaan is te bouwen.

Dit pand zal mede in massa en twee perceelen, bij biljetten omschreven, geveild worden, en is kadastraal bekend, Sectie O, No. 991 en 992 groot 11 roeden 9 ellen.

Meerdere inlichtingen zijn over het 1ste perceel verkrijgbaar bij den Heer *A. VAN GOOR*, te *Arnhem* en over de beide perceelen ten Kantore van bovengenoemden Notaris, alwaar ook de bewijzen van eigendom ter inzage liggen.

Door toeval uit de hand te koop voor f 55.00.

Eene uitmuntende, goed melkgevende EZELINNE met VEULEN, te bevragen onder de Letter V, met *franco brieven* aan 't Postkantoor te *Brummen.*

TE KOOP

Eene EZELIN met MERRIE-VEULEN geworpen hebbende den 8sten Junij jl. Te bevragen bij *G. WUNDERINK*, aan de *Laatste Stuiver*, bij *Zutphen.*

† † † De ondergeteekende heeft de eer aan hare geëerde begunstigers ter kennis te brengen, dat zij hare Affaire onder directie of toezigt van den Heer *J. M. VAN BEUGEN, Wz.* heeft gesteld, daar zijne veelvuldige ondervinding aangaande het vak, mij in de gelegenheid zal stellen, mijne geëerde begunstigers op het doelmatigtst te bedienen, beveel ik mij in UEd. gunst en recommandatie, beloovende eene allezints prompte en goede bediening.

De Wed. *J. PHILIPSE*,

in alle soorten van moderne Heeren en Dames SCHOEN en LAARZEN-WERKEN, volgens de laatste Fransche modellen.

Oeverstraat, Lett. B, No. 178.

Men gelieve vooral op den OSSEKOP te letten.

† † † De ondergeteekenden berigten, dat de Heer *J. JUTA*, volgens minnelijke overeenkomst, met 30 Junij 1850 zal ophouden in hunne zaken werkzaam te zijn en zich met hunne volmagt te belasten, en dat deze volmagt met 1 Julij 1850, wordt opgedragen aan den Heer *H. H. REIJERS.*

Arnhem, 28 Junij 1850.

De Wed. *H. H. REIJERS & Zoon.*

SAISON D'ÉTÉ 1850.

BAINS DE HOMBOURG,

SAISON D'ÉTÉ 1850.

près Francfort sur-le-Main.

L'excellence et l'efficacité des SOURCES MINERALES DE *HOMBOURG* sont aujourd'hui hautement reconnues, et leurs qualités salutaires ont été depuis longtemps appréciées par les plus savans médecins.

LES EAUX sont stimulantes, toniques, resolutives de purgatives. Elles conviennent dans tous les cas où il s'agit de modifier les fonctions perverties de l'estomac et des intestins; elles sont surtout préconisées dans *les engorgemens du foie et de la rate*, *l'hypocondrie*, *l'ictère*, *les hémorrhoïdes*, *les constipations opiniâtres*, *les maladies des voies urinaires et la goutte.*

L'air vif et pur de la contrée, les sites délicieux aux pieds des Montagnes du TAUNUS, le voisinage de belles Forêts, les promenades toujours variées, les distractions de la ville et de la campagne réunies ensemble, tout contribue à faire de *HOMBOURG* un séjour privilégié, l'asile de la santé, du plaisir et du repos.

UN NOUVEL ÉTABLISSEMENT DE BAINS, édifice élégant et splendide, a été construit à côté même du CASINO. La Direction DES EAUX n'a rien négligé pour que tous les services y fussent confortables et bien distribués, d'après le système Français.

Les beaux et vastes Salons du CASINO sont constamment ouverts et offrent au public les plaisirs et les divertissemens de tout genre, qui ont fondé la vogue et la renommée DES BAINS DE *HOMBOURG.*

LE CASINO réunit: 1o. LE CABINET DE LECTURE, où la Société est admise à lire *gratuitement* les premiers et les meilleurs journaux de l'Europe, Français, Anglais, Allemands, Russes, Suédois, Belges et Hollandais.

2o LES SALLES DE CONSERVATION, DE JEUX de Commerce, de Roulette et de Trente et Quarante, ouvertes depuis onze heures du matin jusqu'a onze heures du soir; (LA BANQUE DE *HOMBOURG* présente un avantage de CINQUANTE POUR CENT sur les autres Banques des Bords du *Rhin.*

3o. LE CAFÉ RESTAURANT, LE DIVAN pour les Fumeurs, et le magnifique SALON à MANGER, où se tient deux fois par jour, à une heure et à cinq heures, la TABLE D'HÔTE servie à la Française.

4o. LA GRANDE SALLE DE BAL, où se donnent sans interruption LES FÊTES ET LES CONCERTS. Les Etrangers, qui fréquentent les Bains, reçoivent *des invitations gratuites* pour tous les Bals.

L'ORCHESTRE si renommé, que dirige Mr. *GARBÉ*, se fait entendre *trois fois par jour*, le matin aux Sources, l'après-midi dans les Jardins du CASINO, et le soir dans la Salle de Bal.

Les Amateurs DE LA CHASSE obtiennent, sur leur demande, des permis pour chasser sur une étendue *de vingt mille hectares* de plaines et de forêts, peuplées de gros et de petits gibier. On délivre aussi des permissions pour LA PÊCHE.

Un Service d'élégantes voitures et de chevaux de selle sont prêts à toute heure pour les excursions à la campagne et aux environs si pittoresques.

LA CITÉ NEUVE, si gracieuse et si coquettement bâtie, offre aux riches Familles étrangères des VILLA'S d'une habitation ravissante. Plusieurs grands et vastes hôtels et presque toutes les maisons particulières fournissent des logemens confortables et d'un prix modéré

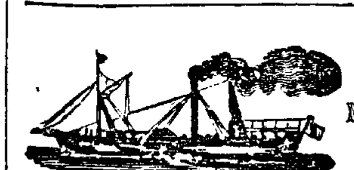
Chaque jour LES BAINS DE *HOMBOURG* reçoivent de nouveaux hôtes; cette charmante et paisible résidence est, depuis neuf ans, *LE RENDEZ-VOUS FAVORI* des Étrangers de distinction de toute l'Europe.

DE ROB

B. LAFFECTEUR,

welke alleen geautoriseerd is, geneest radikaal en in weinig tijds, de Dauwworm (Dartres), de Kliergezwellen, de Pijnen, de Bloedvloed, Rheumatismus Siphilis, Jicht, onlangs afgekomen Afvloed, of welke tegen den Kopahu en de inspuitingen hardnekkig blijven; zoo ook de nieuwe en verouderde Siphilitische ziekten en welke aan het kwik, de Salseparille en het Jodure van Potassium wederstaan.

Prospectus gratis. Prijs: acht en een halve frank. — Te bekomen bij de voorname Apothekers.

STOOMVAART
VOOR DEN
NEDER- EN MIDDEN-RIJN.
DUSSELDORPSCHE
MAATSCHAPPIJ.
GEREGELDE DIENST

met de snelvarende Stoomschepen *Mathilde*, *Victoria*, *Gutenberg*, *Elisabeth* en *Stadt Bonn.*

Van *Arnhem* naar *Rotterdam:* des Zondags, Dingsdags, Donderdags en Vrijdags, des morgens circa te 9 ure.

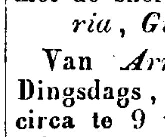
Van *Rotterdam* naar *Arnhem:* des Maandags, Woensdags, Vrijdags en Zaturdags, des morgens te $6\frac{1}{2}$ ure.

Van *Arnhem* naar *Emmerik* en *Dusseldorp:* des Maandags, Woensdags, Vrijdags en Zaturdags, des namiddags omstreeks $3\frac{1}{2}$ ure.

In directe verbinding met de DAGELIJKSCHE Dienst tusschen *Dusseldorp* en *Keulen*, de DRIEMAAL DAGELIJKSCHE tusschen *Keulen* en *Coblenz* en de TWEEMAAL DAGELIJKSCHE tusschen *Coblenz* en *Mannheim.*

Nadere inlichtingen geeft te *Arnhem* de Agent

C. BALCK.

Gedurende het Zomer-saizoen, dagelijks HARMONIE der *Boheemsche Muzijkanten* bij *W. MAYWALD*, te *Cleve.*

De prijs dezer courant is f 5 in de drie maanden. Afzonderlijke nommers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels f1.00 en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt voor elke plaatsing.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.